

АКАРЧЕТО *PEDICULOIDES VENTRICOSUS* Newp. И ЖИТНАТА ТРЕСКА У НАСЪ

Отъ Д-ръ К. Дрѣнски, Управителъ на Противомаларичната станция
въ гр. Петричъ.

Die Kugelbauchmilbe *Pediculoides ventricosus* Newp. und die „Copro-Itch“ - Krankheit in Bulgarien.

von D-r K. DRENSKI, Direktor des Antimalarischen Institutes in
Petrtsch — Bulgarien.

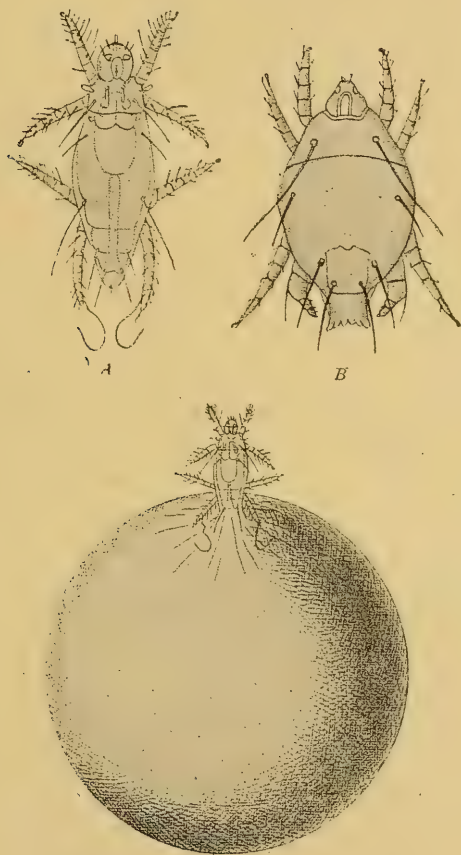
Презъ м-цъ септември 1930 година нѣколко души отъ персонала на Противомаларичната станция въ гр. Петричъ се оплакаха, че цѣлото имъ тѣло е изринато въ пъпки, които силно и постоянно ги сърбѣли. При прегледа, на пръвъ погледъ, намъ ни направи впечатление, че се касае за копривна треска (*urticaria*). При внимателно преглеждане, обаче, въ центъра на всѣка пришка се забелязваше една хеморагична точка, което говорѣше, че тѣзи пришки сж произлѣзли отъ ухапване. Отъ анализата се установи, че всички заболѣли сж били въ контактъ съ ечемика, който по това време доставихме за нуждитъ на Станцията. Това ни усъмни и накара да изследваме самия ечемикъ. И действительно, при разтваряне на външната люспа на ечемика, подъ лупа се забелязваше едно движение на много дребни животинки, които подъ микроскопа се очертаваха ясно като акарчета. Въ тѣзи малки акарчета ние разпознахме вида *Pediculoides ventricosus* Newp.

Тѣзи малки акарчета живѣятъ като паразити по разни насѣкоми, които се явяватъ като неприятели на зърненитѣ храни и фуражъ, а именно: по гъргрицата — *Calandra granaria* L., зърновия молецъ — *Sitotroga cerealella* L., житния молецъ — *Tinea granella* L., а сжщо и по гжсеницитѣ и какавидитѣ на почти всички молци (малки пеперуди).

Твърде характерни за тѣхъ сж възрастнитѣ женски, на които задната частъ на тѣлото (абдомена) е твърде издута кжлбовидна, тѣй че тя изглежда като една лъщиво-бѣла, жълтеникава или кафява топчица, на голѣмина колкото главичката на една топлийка игла, съ диаметъръ 1 — 1.5 мм. Нападнатитѣ насѣкоми обикновено сж обсипани съ множество отъ тия топчести акари. Отъ насѣкомитѣ, особено ако тѣ

живеятъ за смѣтка на хранитѣ въ складоветѣ, малкитѣ акарчета преминаватъ и по самитѣ храни, въ случая по ечемика, който бѣ нападнатъ отъ зърновия молецъ — *Sitotroga cerealella* L. и отъ гъгрицата — *Calandra granaria* L.

Много интересно е развитието на тия малки акарчета. Въ кълбестото коремче на женскитѣ индивиди се излупватъ отъ яйца множество 6-краки личинки, които оставатъ въ майката докато се доразвиятъ въ напълно възрастни полови 8-краки акарче-

Pediculoides. А. женски, В. мъжки, С. насмукана женска съ малки. (По Banks). Силно увеличени.

та. Тогава тѣ копулиратъ и веднага следъ това напушатъ тѣлото на майка си. Още твърде малки и слаби, голѣмната на които не надминава $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{5}$ мм., а понѣкога и $\frac{1}{8}$ мм., тѣ търсятъ ларвитѣ на насѣкомитѣ, за да продължатъ развитието

си. Попаднатъ ли върху тѣхъ, тѣ почватъ да смучатъ жизненитѣ имъ сокове и въ скоро време коремчетата на акарчетата взематъ кълбовидна форма:—въ тѣхъ се развива новото поколение. Числото на индивидитѣ, които се развиватъ и раждатъ отъ една женска сж около 280. Времето, което е нужно да се развиятъ тѣ въ коремчето на майката, е: при $32^{\circ} - 37^{\circ} \text{C}$ — за 6 дни; при $26^{\circ} - 21^{\circ} \text{C}$ — за 7 дни; при $15^{\circ} - 21^{\circ} \text{C}$ — за 13 дни, а при 10°C развитието почти преустановява. Значи, нѣколко индивида сж достатъчни въ едно кжсо време, при благоприятни условия, да дадатъ многочислени поколения. Тия малки акарчета сж разпространени по цѣлото земно кжло. Благодарение на международната търговия съ зърненитѣ храни, тѣ сж пренесени и по най-севернитѣ части. Само че не навсѣкжде тѣ могатъ да се развиятъ. У насъ, по всичко изглежда, че се развиватъ много добре особено въ по-южнитѣ предѣли на Царството, кждето имаме случай да ги наблюдаваме това лѣто.

Дали тия малки акарчета вредятъ на насѣкомитѣ, по които паразитиратъ, до кжде се простира тѣхния паразитизъмъ върху тѣхъ и отъ какво естество е той, това не се знае. Но сигурно тѣ ще вредятъ твърде много, особено на ларвитѣ на тия насѣкоми и ще да пречатъ твърде много на тѣхното развитие. Въ това отношение тѣ биха могли да се приематъ като полезни за човѣка. Но понеже често нападатъ и на човѣка, тѣ сж вредни за него.

Отъ насѣкомитѣ, по които паразитствуватъ и отъ зърненитѣ храни, тия акарчета често и лесно могатъ да преминатъ и върху човѣка и тогава тѣ биватъ много неприятни за него. Това се случва най-често при вършидба, при пренасяне на зърненитѣ храни въ хамбаритѣ, при спане върху слама и въобще при всички случаи, въ които човѣкъ влиза въ контактъ съ зърненитѣ храни по това време.

Попаднали по човѣка, тѣ нападатъ кожата, като на всѣко охапано мѣсто се образуватъ срѣдно голѣми папули, съ хеморагични точки въ центъра. Причинената по този начинъ папуларна ерупция обхваща почти цѣлото тѣло, главно по мѣкиятъ и нежни части на ржцетѣ, краката, гърдитѣ, корема, гърбътъ и вратътъ. Главата обикновено остава запазена. Тази болестъ е известна подъ името „Сорга-itch“, а у насъ „житна треска“. Силниятъ и постояненъ сърбежъ е сжщо така отличителенъ признакъ на болестята. Това положение продължава нѣколко дена непроменено, като следъ това най-често спонтанно преминава. Но понѣкога отъ чесането, къмъ което е принуденъ болния, за да успокои непоносимия сърбежъ, или отъ нови последующи заразявания съ акарчета, се образува секундарна екзема и тогава болестята трае по-дълго време.

Разпознаването на житната (ечемичена) треска отъ коп-

ривната треска и др. сърбящи паразитарни кожни болести не е мжно. Етологичният моментъ, времето презъ което се появява болестъта, заболяването на повече хора едновременно, характера на пришкитъ, мѣстонахождението имъ и др. придружаващи отличителни симптоми, осигуряватъ поставяне на една правилна диагноза.

Спонтанно излекуване, както вече споменахме, се случва най-често. Но за избѣгване на усложненията и за бързото премахване на пришкитъ и сърбежа, ние препоръчваме топла баня, измиване най-първо цѣлото тѣло съ вода, следъ това насапуняване навсѣкжде съ катраненъ или боровъ сапунъ, оставяме така нѣколко минути и следъ това основно измиване. Следъ изсушаване, цѣлото тѣло се натрива съ ментоловъ спиртъ, съ което сърбежа се успокоява и пришкитъ изчезватъ. Целъта е да се унищожатъ паразититъ, което се постига най-лесно и сигурно по горния начинъ.

ZUSAMMENFASSUNG.

Während des Sommer 1930 konnte der Autor eine ganze Reihe von Erkrankungen in der Stadt Petritsch (Bulgarien) mit einigen besonderen Erscheinungen beobachten. Nach genauen Untersuchungen hat er eine Krankheit entdeckt, die unter dem Namen „*Copra-itch*“ bekannt ist und durch die Kugelbauchmilbe *Pediculoides ventricosus* Newp. verursacht wird.

Pediculoides ventricosus Newp. ist eine Milbe, die in der Regel auf Insekten schmarotzt, besonders auch auf solchen, welche dem Getreide schädlich sind, wie: *Calandra granaria* L., *Sitotroga cerealella* L., *Tinea granella* L. u. w. — Sie findet sich auch oft in Menge auf dem Getreide selbst, und gehet von da auch gelegentlich auf den Menschen über, besonders auf die Kornträger. Sie verursacht dann starke Entzündungen, je Fieber, und einen Auschlag von Eiterbläschen, der tage-, je wochenlang an dauern kann. — Die Entzündung zeigt sich hauptsächlich am Nacken, an der Brust, am Rücken, auf den Armen, und an den Beinen in gestalt von erben — bis fingernagelgrossen roten, juckenden Flecken. Später kann auch Kopfschmerz, Uebelichkeit und leichter Durchfall hinzutreten. Meistens dauern diese auch wochenlang dauern und ernsthaften Character annehmen.

Der Autor empfiehlt im ähnlichen Falle warme Bäder und Abwaschen mit Boor-, oder Gudron-desinfection Seife. Nach dem Trocknen, ist der ganze Leib mit Mentol-Alcool zu massieren.